

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

YVES BOT

23 päivänä lokakuuta 2008¹

1. Käsiteltävänä olevan asian kohteena on valitus, jonka useat maanomistajat² sekä maa- ja metsätaloustuottajien yhdistys³ (jäljempänä yhdessä valittajat) ovat tehneet Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Sahlstedt ym. vastaan komissio 22.6.2006 antamasta määräyksestä.⁴

2. Valituksenalaisella määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän asian valittajien nostaman kumoamiskanteen neuvoston direktiivin 92/43/EY⁵ mukaisesta luettelosta boreaalisen vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista 13.1.2005 tehdystä komission päätöksestä 2005/101/EY.⁶ Tarkasteltuaan kanteen tutkittavaksi ottamista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että riidanalainen päätös ei koske tämän asian valittajia suoraan EY 230 artiklan neljännessä

kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja hylkäsi näin ollen niiden kanteen.

3. Edellytys, jonka mukaan yhteisön toimen on koskettava suoraan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jotta tämä voi nostaa siitä kumoamiskanteen, muodostuu kahdesta osatekijästä. Riidanalaisella toimella on ensinnäkin oltava välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan. Tällä toimella ei toiseksi saada jättää harkintavaltaa kansallisille viranomaisille, joiden on pantava se täytäntöön.⁷ Valituksenalaisessa määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että nämä kaksi osatekijää eivät täyttyneet.

4. Käsiteltävänä olevassa valituksessa yhteisöjen tuomioistuimen on näin ollen tutkittava sellaisen päätöksen vaikutuksia valittajien

1 – Alkuperäinen kieli: ranska.

2 – Näihin maanomistajiin kuuluu 13 luonnollista henkilöä sekä MTK:n säätiö (jäljempänä maanomistajat).

3 – Kyseessä on Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry (jäljempänä MTK). Tämä yhdistys valvoo 163 000:n siihen liittyneen maa- ja metsätaloustuottajan etuja.

4 – Asia T-150/05 (Kok. 2006, s. II-1851; jäljempänä valituksenalainen määräys).

5 – Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annettu direktiivi (EYVL L 206, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna 29.9.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1882/2003 (EYVL L 284, s. 1; jäljempänä direktiivi).

6 – EUVL L 40, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös.

7 – Ks. mm. asia C-125/06 P, komissio v. Infront WM, tuomio 13.3.2008 (Kok. 2008, s. I-1451, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksiin).

oikeusasemaan, jolla luokitellaan tiettyjä alueita yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi. Sitä pyydetään myös arvioimaan sen harkintavallan laajuutta, joka jäsenvaltioilla on tällaisen päätöksen täytäntöönpanossa.

koskee mielestäni maanomistajia myös erikseen ja miksi on katsottava, että myös MTK:lla on oikeus nostaa kanne.

5. Ehdotan tässä ratkaisuehdotuksessa, että yhteisöjen tuomioistuin hyväksyy valituksen, kumoaa valituksenalaisen määräyksen ja ratkaisee lopullisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen.

6. Väitän nimittäin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tarkastellessaan kanteen tutkittavaksi ottamista, koska se katsoi, että riidanalainen päätös ei koske tämän asian valittajia suoraan.

7. Esitän syyt, joiden vuoksi katson päinvastoin, että tällainen päätös, jolla luokitellaan yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi maa-alueita, joilla maanomistajilla on oikeuksia, vaikuttaa niiden oikeusasemaan ja jättää vain hyvin vähän harkintavaltaa jäsenvaltioille, joiden on pantava se täytäntöön. Osoitan tämän jälkeen, miksi riidanalainen päätös

I Asiaa koskevat oikeussäännöt ja toiseikat

8. Direktiivillä pyritään perustamaan yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, jota kutsutaan nimellä Natura 2000. Tämän verkoston avulla on edistettävä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston säilyttämistä ja ennalleen saattamista Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden alueella.⁸

9. Kyseinen verkosto muodostuu ”erityisten suojelutoimien alueista”. Direktiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan erityisten suojelutoimien alue on ”jäsenvaltioiden lainsäädännöllisellä, hallinnollisella ja/tai sopimusoikeudellisella toimenpiteellä osoittama yhteisön tärkeänä pitämä alue, jolla sovelletaan niiden luonto-

⁸ – Johdanto-osan ensimmäinen ja kolmas-kuudes perustelukappale.

tyyppien ja/tai niiden lajien kantojen, joille alue on osoitettu, suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista koskevia tarvittavia suojelutoimenpiteitä”.

10. Nämä alueet osoitetaan direktiivin 4 artiklassa säädetyn kolmivaiheisen menettelyn päätteeksi.

11. Ensimmäisessä vaiheessa jäsenvaltiot ehdottavat Euroopan yhteisöjen komissiolle luetteloa niiden alueella esiintyvistä yhteisön tärkeänä pitämistä alueista direktiivissä tarkoitettujen luontotyyppien tai kasvi- ja eläinlajien suojelemiseksi. Tähän luetteloon liitetään kaikki hyödylliset tiedot paitsi tieteelliseltä ja ekologiselta⁹ sekä maantieteelliseltä¹⁰ myös taloudelliselta ja sosiaaliselta kannalta,¹¹ ja se on toimitettava komissiolle

kolmen vuoden kuluessa direktiivin tiedoksiantamisesta.

12. Toisessa vaiheessa komissio, joka toimii menettelyssä, johon osallistuu ad hoc -komitea,¹² hyväksyy luettelon alueista, jotka on valittu yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi. Tämä luettelo laaditaan kuuden vuoden kuluessa direktiivin tiedoksiantamisesta.

13. Kolmas vaihe kuvaillaan direktiivin 4 artiklan 4 kohdassa. Se merkitsee erityisten suojelutoimien alueiden osoittamismenetelyn päättämistä.

14. Tässä säännöksessä säädetään, että kun komissio on hyväksynyt yhteisön tärkeänä pitämän alueen, ”jäsenvaltion on muodostettava tämä alue erityisten suojelutoimien alueeksi”.

9 – Näihin kuuluu esimerkiksi eläinpopulaatioiden luokittelu luonnonvaraisten lintujen suojelusta 24.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) liitteessä I olevien ornitologisten kriteerien mukaisesti ja niin ikään tiedot, jotka koskevat alueella säännöllisesti esiintyviä muuttolintuja, joita kyseinen liite ei koske, nisäkkäiden, matelijoiden, vesieläinten, kalojen, vaihtolämpöisten sekä kasvien, joita tarkoitetaan direktiivin liitteessä II, ja muiden tärkeiden eläin- ja kasvilajien, joita tämä liite ei koske, luokittelu.

10 – Esim. alueen sijainti ja sitä koskeva kartta.

11 – Jäsenvaltioita kehoitetaan täten ilmoittamaan ”ympäristötekijän vaikutukset ja toiminnot alueella ja sen ympäristössä”. Jäsenvaltioita pyydetään tässä tarkoituksessa toimittamaan tietoja muun muassa maanviljelyyn ja metsätalouteen, kalastukseen, metsästyksen ja keräilyyn, kaupungistumiseen, teollistumiseen, liikenteeseen ja yhteyksiin liittyen (ks. ehdotettujen Natura 2000 -alueiden ilmoituslomakkeesta 18.12.1996 tehdyn komission päätöksen 97/266/EY (EYVL 1997, L 107, s. 1 ja erityisesti s. 37) 6.1 kohta ja lisäys E).

12 – Direktiivin 20 ja 21 artikla. Tämä komitea, jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja, muodostuu jäsenvaltioiden edustajista.

15. Lisäksi direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaan siitä lähtien, kun alue on merkitty yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon, siihen sovelletaan direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdan säännöksiä.

16. Direktiivin 6 artiklassa vahvistetaan järjestelmä, joka jäsenvaltioiden on hyväksyttävä huolehtiakseen Natura 2000 -alueiden suojelusta ja käytöstä.

17. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään yleisestä suojelujärjestelmästä, joka jäsenvaltioiden on otettava käyttöön erityisten suojelutoimien alueiden osalta. Tämä järjestelmä voi muodostua lainsäädännöllisistä, hallinnollisista tai sopimusoikeudellisista toimenpiteistä ja tarvittaessa käyttösuunnitelmista.

18. Toisin kuin kyseistä säännöstä direktiivin 6 artiklan 2–4 kohtaa sovelletaan siitä lähtien, kun alue on merkitty yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon.

19. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet luontotyyppien ja elinympäristöjen heikentymisen sekä suojeltuja lajeja

koskevien häiriöiden estämiseksi. Tämä säännös on siis lähinnä ennaltaehkäisevä.

20. Direktiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohdassa vahvistetaan puolestaan edellytykset, joiden täytyessä suunnitelmat ja hankkeet, jotka voivat vaikuttaa alueen koskemattomuuteen, voidaan sallia.

A Riidanalainen päätös

21. Riidanalaisella päätöksellä hyväksytään direktiivin mukaisesti luettelo boreaalisen vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista. Tämä luettelo tehtiin direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

22. Riidanalaisen päätöksen liitteessä I olevassa luettelossa hyväksytyjen yhteisön tärkeänä pitämien alueiden joukossa ovat seuraavat alueet:

A	B	C	D		E	
Yhteisön tärkeänä pitämän alueen ¹³ koodi	Yhteisön tärkeänä pitämän alueen nimi	*	Yhteisön tärkeänä pitämän alueen pinta-ala (ha)	Yhteisön tärkeänä pitämän alueen pituus (km)	Yhteisön tärkeänä pitämän alueen maantieteelliset koordinaatit	
					Leveysasteet	Pituusasteet
--						
FI0100040	Nuukio	*	5 643		E 24 29	N 60 19
--						
FI0100050	Haaviston alueet	*	59		E 24 24	N 60 32
--						
FI0200011	Varesharju	*	271		E 23 42	N 60 26
--						
FI0900013	Hietasyrjänkangas-Sirkkaharju		378		E 25 59	N 62 29

13 – Tämä alaviite ei koske suomenkielistä versiota.

23. Riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuihin alueisiin kuuluvat maanomistajien maa-alueet.¹⁴

II Oikeudenkäyntimenettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

24. Tämän asian valittajat nostivat 18.4.2005 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista osittain tai kokonaan.

25. Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 5.7.2005 toimittamallaan asiakirjalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisen oikeudenkäyntiväitteen.

26. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 27.9.2005 antamallaan määräyksellä Suomen tasavallan väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

¹⁴ – Tietyt maanomistajat mainitaan ja yksilöidään kannekirjelmän 6.2.2.7 kohdassa.

III Valituksenalainen määräys

27. Tarkasteltuaan kanteen tutkittavaksi ottamista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että riidanalainen päätös ei koske tämän asian valittajia suoraan EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja hylkäsi näin ollen niiden kanteen.

28. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti ensiksi EY 230 artiklan neljännen kohdan sanamuodosta, jonka mukaan ”luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi – – nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen”.

29. Todettuaan, että riidanalaista päätöstä ei ollut osoitettu tämän asian valittajille, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki näin ollen, koskiko tämä päätös niitä suoraan ja erikseen.

A Koskeeko riidanalainen päätös suoraan maanomistajia

30. Muistutettuaan valituksenalaisen määräyksen 52 ja 53 kohdassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä alalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki riidanalaisen päätöksen vaikutuksia maanomistajien, jotka ovat luonnollisia henkilöitä,¹⁵ oikeusasemaan. Se totesi seuraavaa:

”54 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ei voida katsoa, että riidanalainen päätös, jolla osoitetaan yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi Suomessa sijaitsevia alueita, joilla kantajat [maanomistajat, jotka ovat luonnollisia henkilöitä] omistavat maata, vaikuttaisi itsessään kantajien [maanomistajien, jotka ovat luonnollisia henkilöitä] oikeusasemaan. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole säännöksiä, jotka koskevat yhteisön tärkeänä pitämien alueiden suojelujärjestelmää ja joihin kuuluvat esimerkiksi suojelutoimenpiteet tai noudatettavat lupamenettelyt. Se ei siis vaikuta maanomistajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin eikä näiden oikeuksien käyttöön. Toisin kuin kantajat [maanomistajat, jotka ovat luonnollisia henkilöitä] väittävät, näiden alueiden sisällyttäminen yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon ei velvoita millään tavoin taloudellisia toimijoita tai yksityishenkilöitä.”

15 – Minusta näyttää siltä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tutkinut MTK:n säätöä, joka on niin ikään riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettujen maa-alueiden omistaja, oikeusasemaa.

31. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki seuraavaksi toista oikeuskäytännössä vahvistettua edellytystä, jonka mukaan riidanalaisen toimen täytäntöönpanon on oltava luonteeltaan automaattista ja perustuttava yksinomaan yhteisön lainsäädäntöön. Se tutki näin ollen valituksenalaisen määräyksen 55–58 kohdassa niiden velvoitteiden sisältöä, jotka jäsenvaltioilla on direktiivin 4 artiklan 4 ja 5 kohdan ja 6 artiklan perusteella. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli tästä seuraavaa:

”59 Edellä mainittuja velvoitteita, joita asianomaisten jäsenvaltioiden on noudatettava, kun riidanalaisella päätöksellä on osoitettu yhteisön tärkeänä pitämät alueet, tulkittaessa on todettava, että mikään niistä ei koske suoraan kantajia [maanomistajia, jotka ovat luonnollisia henkilöitä]. Kaikki nämä velvoitteet edellyttävät asianomaisen jäsenvaltion toimea sen täsmentämiseksi, millä tavoin se aikoo panna kyseisen velvoitteen täytäntöön, olivatpa kyseessä sitten tarvittavat suojelutoimenpiteet (– – direktiivin 6 artiklan 1 kohta), tarpeelliset toimenpiteet alueen heikentymisen estämiseksi (– – direktiivin 6 artiklan 2 kohta) tai toimivaltaisten kansallisten viranomaisten antama hyväksyntä hankkeelle, joka saattaa vaikuttaa alueeseen merkittävästi (– – direktiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohta).

60 – – direktiivistä, jonka perusteella riidanalainen päätös tehtiin, ilmenee siis, että se sitoo jäsenvaltiota saavutettavaan tulokseen nähden ja jättää kansallisille

viranomaisille toimivallan toteutettavien suojelutoimenpiteiden ja noudatettavien lupamenettelyjen suhteen. Se, että jäsenvaltioille täten myönnettyä harkintavalttaa on käytettävä – – direktiivin tavoitteiden mukaisesti, ei heikennä tätä päätelmää.”

32. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli siis, että riidanalainen päätös ei koske maanomistajia, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, suoraan EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja katsoi, ettei näin ollen ollut tarpeen tutkia, koskeeko tämä yhteisön toimi niitä erikseen.

B Koskeeko riidanalainen päätös suoraan MTK:ta

33. Valituksenalaisen määräyksen 61 kohdassa ja niiden päätelmien valossa, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli tehnyt maanomistajien, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, välittömästä intressistä, kyseinen tuomioistuin totesi, ettei voida katsoa, että riidanalainen päätös koskee suoraan MTK:n jäseniä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että tämä yhdistys ei ollut osoittanut, että sillä oli oma intressi kanteen nostamiseen.

34. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti näin ollen tämän asian valittajien nostaman kanteen tutkimatta.

IV Oikeudenkäyntimenettely yhteisöjen tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

35. Valittajat tekivät tämän valituksen yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 4.9.2006 toimittamallaan valituskirjelmällä.

36. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 16.1.2007 antamalla määräyksellä Espanjan kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

37. Valituksellaan valittajat vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen määräyksen ja riidanalaisen päätöksen. Ne vaativat myös yhteisöjen tuomioistuinta velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa.

38. Komissio, jota Espanjan kuningaskunta tämän osalta tukee, vaatii valituksen hylkäämistä ja valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

V Valitus

39. Valittajat esittävät kolme perustetta valituksensa tueksi. Ensimmäinen koskee valituksenalaisen määräyksen perustelujen puutteellisuutta, toinen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen virheellistä arviointia, jonka mukaan riidanalainen päätös ei koske valittajia suoraan EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja kolmas tehokkaan oikeussuojan puuttumista.

A Valituksenalaisen määräyksen perustelujen puutteellisuutta koskeva ensimmäinen valitusperuste

1. Asianosaisten lausumat

40. Valittajat väittävät valituksen 57–60 kohdassa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei vastannut väitteeseen, joka koski direktiivin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun suunnitelmien arviointivelvollisuuden oikeusvaikutuksia. Valittajien mukaan tämä argumentti esitettiin kuitenkin selkeästi kirjallisten huomautusten, jotka valittajat toimittivat komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen jälkeen, 21–29 kohdassa.

2. Arviointi asiasta

41. Tämä valitusperuste koskee perustelujen muotovaatimusta. Sillä pyritään siihen, että valituksenalaisen määräyksen perustelut todetaan puutteellisiksi.

42. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamista tuomioista tehtyjen valitusten osalta yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että kysymys siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastannut asianosaisten kanneperusteisiin ja perustellut säännönmukaisesti tuomionsa, on oikeuskysymys, johon voidaan sellaisenaan vedota muutoksenhaun yhteydessä.¹⁶

43. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin ei velvoita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Perustelut voivat siten olla implisiittisiä, kunhan asianosaiset saavat niiden avulla selville syyt, joiden vuoksi kyseiset toimenpiteet on toteutettu, ja toimivaltaisella tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan laillisuusvalvontaansa.¹⁷ EY 230 artiklaan perustuvan kanteen osalta perusteluvaatimus sisältää sen, että ensimmäisen oikeus-

¹⁶ – Ks. mm. asia C-188/96 P, komissio v. V, tuomio 20.11.1997 (Kok. 1997, s. I-6561, 24 kohta) ja asia C-401/96 P, Somaco v. komissio, tuomio 7.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2587, 53 kohta).

¹⁷ – Ks. vastaavasti asia C-167/06 P, Komninou ym. v. komissio, tuomio 25.10.2007 (22 kohta oikeuskäytäntöviittauksiin).

asteen tuomioistuin tutkii kumoamisperusteet, joihin kantaja on vedonnut, ja esittää syyt, jotka johtavat kanneperusteen hylkäämiseen tai riidanalaisen toimen kumoamiseen.

44. Vaikka ei voida vaatia, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastaa yksityiskohtaisesti kaikkiin kantajan esittämiin väitteisiin varsinkaan silloin, kun nämä väitteet eivät ole riittävän selviä ja täsmällisiä ja kun ne eivät perustu yksityiskohtaiseen näyttöön, yhteisöjen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on ainakin tutkittava kaikki väitetyt oikeudenloukkaukset.¹⁸

45. Kun näistä seikoista on muistutettu, on arvioitava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jättänyt vastaamatta valittajien kyseessä olevaan väitteeseen, ja tarvittaessa olisiko sen pitänyt vastata tähän väitteeseen.

46. Käsiteltävänä olevassa asiassa totean, että valittajat esittivät selvästi syyt, joiden vuoksi ne katsovat, että riidanalainen päätös koskee niitä suoraan. Valittajat muun muassa esittivät hyvin yksityiskohtaisesti kirjallisten huomautustensa¹⁹ 2.2 jaksossa ja erityisesti 21–29 kohdassa uudet velvoitteet, jotka maanomistajilla jatkossa on direktiivin 6 artiklan

3 kohdassa tarkoitetun suunnitelmien ja hankkeiden arviointivelvollisuuden vuoksi.

47. Tämä väite esitetään sen perusteen tueksi, joka koskee valittajien välitöntä intressiä. Kyseessä ei ole siitä erillinen oikeusperuste, kuten pyritään osoittamaan valittajien huomautuksiinsa liittämällä yhteenvedolla sekä valituksen tueksi esitettyjen perusteiden yhteenvedolla.²⁰

48. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely, joka liittyy maanomistajien, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, välittömään intressiin, esitetään valituksenalaisen tuomion 54 ja 59 kohdassa, jotka kuuluvat seuraavasti:

⁵⁴ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ei voida katsoa, että riidanalainen päätös – – vaikuttaisi itsessään kantajien [maanomistajien, jotka ovat luonnollisia henkilöitä] oikeusasemaan. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole säännöksiä, jotka koskevat yhteisön tärkeänä pitämien alueiden suojelujärjestelmää ja joihin kuuluvat esimerkiksi suojelutoimenpiteet tai noudatettavat lupamenettelyt. Se ei siis vaikuta maanomistajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin eikä näiden oikeuksien käyttöön. Toisin kuin kantajat [maanomistajat, jotka ovat

18 – Ks. edellisessä alaviitteessä mainittu asia C-167/06 P.

19 – Viitataan kirjallisiin huomautuksiin, jotka jätettiin komission ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän oikeudenkäyntiväitteen jälkeen.

20 – Ks. kirjallisten huomautusten 68–70 kohta ja valituksen s. 4.

luonnollisia henkilöitä] väittävät, näiden alueiden sisällyttäminen yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon ei velvoita millään tavoin taloudellisia toimijoita tai yksityishenkilöitä.

--

59 Edellä mainittuja velvoitteita, joita asianomaisten jäsenvaltioiden on noudatettava, kun riidanalaisella päätöksellä on osoitettu yhteisön tärkeänä pitämät alueet, tulkittaessa on todettava, että mikään niistä ei koske suoraan kantajia [maanomistajia, jotka ovat luonnollisia henkilöitä]. Kaikki nämä velvoitteet edellyttävät asianomaisten jäsenvaltion toimea sen täsmentämiseksi, millä tavoin se aikoo panna kyseisen velvoitteen täytäntöön, olivatpa kyseessä sitten tarvittavat suojelutoimenpiteet (– – direktiivin 6 artiklan 1 kohta), tarpeelliset toimenpiteet alueen heikentymisen estämiseksi (– – direktiivin 6 artiklan 2 kohta) tai toimivaltaisten kansallisten viranomaisten antama hyväksyntä hankkeelle, joka saattaa vaikuttaa alueeseen merkittävästi (– – direktiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohta).”

49. Valituksenalaisen määräyksen 61 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli näin ollen, että riidanalainen päätös ei siis voinut koskea MTK:ta suoraan.

50. Valituksenalaisen määräyksen pelkkä lukeminen riittää sen toteamiseen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui perusteesta, joka koskee tämän asian valittajien välitöntä intressiä. On totta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tutkinut kovin yksityiskohtaisesti direktiivin 6 artiklan 3 kohdan vaikutuksia maanomistajien oikeusasemaan. Voin vain pahoitella sen tätä koskevien perustelujen suppeutta sikäli kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui, kuten muistutan, ehdottomasta prosessinedellytyksestä.

51. Katson kuitenkin, että valituksenalaisen määräyksen perustelut mahdollistavat sen, että yhteisöjen tuomioistuin voi harjoittaa laillisuusvalvontaansa ja että valittajat saavat tietoonsa syyt, joiden vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että riidanalainen päätös ei koske niitä suoraan. Kuten valituksenalaisesta määräyksestä selvästi ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin lähti toteamuksesta, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei ole määräyksiä, jotka liittyvät direktiivin 6 artiklassa tarkoitettuun suojelujärjestelmään, minkä lisäksi siinä jätetään harkintavaltaa jäsenvaltioille, joiden on pantava se täytäntöön.

52. Ehdotan näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että ensimmäinen valitusperuste on perusteeton.

B Toinen valitusperuste, joka perustuu siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi virheellisesti maanomistajien välitöntä intressiä

tärkeänä pitämiksi alueiksi valittujen alueiden luokittelemista erityisten suojelutoimien alueiksi. Kyseisellä päätöksellä säännellään siis lopullisesti kysymystä näiden alueiden sisällyttämisestä Natura 2000 -verkostoon.

1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

53. Valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi virheellisesti, että riidanalainen päätös ei koske niitä suoraan EY 230 artiklan neljännessä kohdassa ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla. Niiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tutkiessaan oikeuskäytännössä vaadittua kahta edellytystä, joiden mukaan yhtäältä riidanalaisen toimen on vaikutettava kantajan oikeusasemaan ja toisaalta kyseisen toimen täytäntöönpanon on oltava luonteeltaan puhtaasti automaattista.²¹

54. Ensimmäisen edellytyksen osalta valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitsi virheellisesti direktiivin 6 artiklaa, koska se katsoi, että riidanalaisella päätöksellä ei ole välittömiä oikeusvaikutuksia valittajiin.

55. Yhtäältä riidanalainen päätös merkitsee valittajien mukaan väistämättä yhteisön

56. Toisaalta riidanalaisella päätöksellä kielletään valittajien mukaan yhteisön tärkeänä pitämiksi luokiteltujen alueiden heikentäminen ja veloitetaan arvioimaan suunnitelmia ja hankkeita, joita kyseisillä alueilla voidaan toteuttaa, mistä säädetään direktiivin 6 artiklan 3 kohdassa. Sillä, että riidanalaisessa päätöksessä itsessään ei ole veloitteita tai rajoituksia, jotka koskevat omaisuuden käyttöä, ei ole merkitystä.

57. Valittajat moittivat tämän päätelmän tueksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se tutki riidanalaisen päätöksen oikeusvaikutuksia ottamatta huomioon alueiden valintamenettelyn eri vaiheita.

58. Toisen edellytyksen osalta valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitsi niin ikään virheellisesti direktiivin 6 artiklaa sikäli kuin se katsoi, että riidanalaisen päätöksen aiheuttamien oikeusvaikutusten syntyminen edellyttää sellaisia toimenpiteitä jäsenvaltiolta, joiden puitteissa niillä on harkintavaltaa.

21 – Valituksen 8–56 kohta.

59. Komissio väittää puolestaan, että valituksenalainen määräys on EY 230 artiklan neljättä kohtaa koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen. Komission mukaan riidanalainen päätös ei koske suoraan valittajia, koska se ei sisällä määräyksiä suojelujärjestelmästä, joka jäsenvaltioiden on perustettava direktiivin perusteella. Lisäksi direktiivin 6 artiklan 3 kohdassa ei riidanalaisen päätöksen tavoin estetä mitenkään valittajia toteuttamasta rakennus-, metsänhoito- tai maataloushankkeita erityisten suojelutoimien alueilla. Tämän säännöksen sanamuoto on sen mukaan selkeä ja se edellyttää yksinomaan sitä, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset soveltavat arviointimenettelyjä ja järjestävät kuulemisen ennen hankkeen hyväksymistä. Komissio ei lopuksi katso tarpeelliseksi vastata valittajien argumentteihin, joiden mukaan riidanalainen päätös koskee niitä myös erikseen.

60. Espanjan kuningaskunta, joka tukee väliintulijana komission vaatimuksia, lisää, että riidanalaisessa päätöksessä yksinomaan todetaan tietyt tosiseikat eli tiettyjen ympäristöolojen esiintyminen tietyllä alueella. Se täsmentää lisäksi, että direktiivin 6 artiklan 3 kohdan vaikutukset eivät perustu riidanalaiseen päätökseen vaan siihen, että jäsenvaltiot osoittavat erityisten suojelutoimien alueen.

2. Arviointi asiasta

61. Riidanalaisen päätöksen adressaatteina ovat sen 2 artiklan mukaisesti yksinomaan

jäsenvaltiot. Luonnollisten henkilöiden, jotka kuuluvat tässä asiassa maanomistajiin, tai oikeushenkilöiden eli tässä asiassa MTK:n säätiön, jotka haluavat nostaa kumoamiskanteen tästä päätöksestä, on siis täytettävä EY 230 artiklan neljännessä kohdassa vahvistetut edellytykset. Niiden on näin ollen osoitettava, että kyseinen päätös koskee niitä suoraan ja erikseen. Jos riidanalainen päätös ei täytä näitä edellytyksiä, luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön siitä nostama kanne on jätettävä tutkimatta.

62. Tämä on käsiteltävänä olevan valituksen kohde.

63. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ja kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen muistutti valituksenalaisen määräyksen 52 kohdassa edellytys siitä, että riidanalaisen toimen pitää koskea luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan, vaatii seuraavien kahden osatekijän täyttymistä. Ensinnäkin tällä toimella on oltava välittömiä vaikutuksia yksityisen oikeusasemaan. Toiseksi sillä ei saada jättää niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen täytäntöönpano,

lainkaan harkintavaltaa, jolloin täytäntöönpano on puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan yhteisön lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista.²²

64. Käsiteltävänä olevassa asiassa on siis tutkittava, täytyvätkö nämä kaksi edellytystä.

a) Ensimmäinen edellytys, joka liittyy riidanalaisen päätöksen vaikutuksiin maanomistajien oikeusasemaan

65. Kuten olen todennut, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen määräyksen 54 kohdassa, että ”riidanalainen päätös, jolla osoitetaan yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi Suomessa sijaitsevia alueita, joilla kantajat [maanomistajat, jotka ovat luonnollisia henkilöitä] omistavat maata,^[23] [ei] vaikut[a] itsessään [näiden] oikeusasemaan”. Sen mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei ole määräyksiä, jotka koskevat yhteisön tärkeänä pitämien alueiden suojelujärjestelmää, eikä se näin ollen vaikuta maanomistajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin eikä näiden oikeuksien käyttöön. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näemyksen mukaan näiden alueiden sisällyttäminen yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon ei siis velvoita millään tavoin taloudellisia toimijoita tai yksityishenkilöitä.

22 – Ks. em. asia komissio v. Infront WM, tuomion 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

23 – Kursivointi tässä.

66. En yhdy tähän analyysiin.

67. Katson päinvastoin, että riidanalaisella päätöksellä itsellään on välittömiä vaikutuksia maanomistajien oikeusasemaan jopa tilanteessa, jossa asianomainen jäsenvaltio ei ole toteuttanut suojelutoimenpiteitä.

68. Toisin kuin Espanjan kuningaskunta väittää, riidanalainen päätös on todellakin kannekelpoinen toimi. Tämä päätös ei ole ”toteava toimi” tai pelkkä välissä oleva toimenpide, koska siinä vahvistetaan lopullisesti komission kanta yhteisön tärkeänä pitämistä alueista, jotka kuuluvat Natura 2000 -verkostoon.²⁴

69. Riidanalainen päätös on myös valittajille vastainen toimi. Kun tässä päätöksessä luokitellaan yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi maa-alueita, joilla maanomistajilla on oikeuksia, siinä poistetaan näiltä mahdollisuus käyttää niitä vapaasti.²⁵

24 – Asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981 (Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231, 10 kohta).

25 – Viittaaan professori G. Isaacin käyttämään sanamuotoon. Professorin mukaan ”riidanalainen toimi koskee kantajaa suoraan ainoastaan, jos toimen itsensä välitön vaikutus on oikeuden epäminen tältä tai velvoitteen asettaminen tälle, jolloin kantaja on vastaavassa tilanteessa, jossa se olisi, jos se olisi päätöksen adressaatti” (Isaac, G., *Droit communautaire général*, 7. painos, Colin, Paris, 1999, s. 266).

70. Kyseisen päätöksen seurauksena on nimittäin se, että maanomistajien oikeuksiin liitetään uusia rajoituksia, joita ei ollut olemassa sillä hetkellä, kun nämä saivat kyseiset oikeudet, ja jotka tekevät niiden käytöstä vaikeampaa. Riidanalaisen päätöksen nojalla maanomistajat eivät voi enää hyödyntää tai myydä maa-alueitaan ilman, että otetaan huomioon se, että niiden omaisuus on luokiteltu yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi. Riidanalaisen päätöksen vaikutus niiden tilanteeseen voi siis ilmetä taloudellisena ja sosiaalisena vahinkona maa-alueiden arvon alenemisen tai jopa maa- ja metsätaloustoiminnan täydellisen tai osittaisen päättymisen kautta. Se voi myös ilmetä rajoituksin, jotka koskevat omaisuuteen liittyvien oikeuksien käyttämistä, koska kun nämä maa-alueet on luokiteltu yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi, niitä rasittavat uudet velvoitteet.

71. Yhtäältä kyseiset maa-alueet luokitellaan direktiivin 4 artiklan 4 kohdan nojalla erityisten suojelutoimien alueiksi.

72. Toisaalta jäsenvaltioiden velvollisuutena on direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaan perustaa riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettujen alueiden suojelujärjestelmä direktiivin 6 artiklan 1–4 kohdan säännösten mukaisesti.²⁶ Jäsenvaltioiden on esimerkiksi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet

alueiden suojelemiseksi.²⁷ Ne voivat näin ollen kieltää tietyn toiminnan, esimerkiksi raivaustyöt ja metsänhakuun, tai rajoittaa rakennus- ja hyödyntämistöitä suojelualueiden sisällä. Jäsenvaltioiden on myös edellytettävä, että kaikkiin suunnitelmiin ja hankkeisiin, jotka voivat vaikuttaa yhteisön tärkeänä pitämiin alueisiin ja joita ovat esimerkiksi vedenottohankkeet, on saatava ennalta viranomaisten antama lupa, joka perustuu suunnitelmien tai hankkeiden kyseiselle alueelle aiheuttaminen vaikutusten arviointiin.²⁸

73. Nämä toimenpiteet ovat samalla tavoin rajoituksia omistusoikeuden käyttöön ja ne liittyvät suoraan maanomistajien maa-alueiden luokitteluun yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi.

74. Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Infront WM, jota voidaan minusta verrata tähän asiaan, yhteisöjen tuomioistuin myönsi, että riidanalainen toimi koski kantajaa suoraan. Riidanalainen toimi oli komission päätös, jolla todettiin, että brittilainsäädäntö, jossa vahvistettiin direktiivin 89/552/ETY²⁹ mukaisesti vaatimukset televi-

26 – Ks. asia C-117/03, Dragaggi ym., tuomio 13.1.2005 (Kok. 2005, s. I-167). Yhteisöjen tuomioistuin katsoi kyseisen tuomion 21 kohdassa, että direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa tarkoitettujen suojelutoimien on toteutettava niiden alueiden osalta, jotka on sisällytetty direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi valittujen alueiden luetteloon, jonka komissio hyväksyy direktiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

27 – Direktiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohta.

28 – Direktiivin 6 artiklan 3 kohta.

29 – Televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 298, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY (EYVL L 202, s. 60).

siolähetystoiminnan harjoittajien merkittävästä pidettyjen tapahtumien televisiointioikeuksien osalta, oli yhteisön oikeuden mukainen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että toimi koski suoraan yritystä eli tässä tapauksessa Infront WM AG:tä, jonka toiminta muodostui urheilutapahtumien lähetysoikeuksien ostamisesta ja myymisestä, sikäli kuin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan antamalla ja riidanalaisella toimella hyväksytyllä säännöksellä asetettiin näille lähetystoiminnan harjoittajille tiettyjä rajoituksia silloin, kun ne aikoivat lähettää tiettyjä tapahtumia, joihin Infront WM AG oli hankkinut yksinoikeuden. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että ”sikäli kuin nämä rajoitukset koskevat edellytyksiä, joilla nämä lähetystoiminnan harjoittajat hankkivat – – televisiointioikeuksia Infront [WM AG:ltä], Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamien ja riidanalaisella toimella toteutettujen toimien vaikutuksena on se, että tällä yhtiöllä oleville oikeuksille asetetaan uusia rajoituksia, joita ei ollut silloin, kun yhtiö hankki mainitut televisiointioikeudet, ja joilla tehdään näiden oikeuksien käyttö vaikeammaksi. Siten riidanalainen toimi vaikuttaa välittömästi Infront [WM AG:n] oikeusasemaan”.³⁰

75. Minusta tätä oikeuskäytäntöä voidaan kaikilta osin soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa.

76. Tässä tilanteessa ja näiden seikkojen valossa näyttää minusta siltä, että riidan-

alainen päätös vaikuttaa suoraan maanomistajien oikeusasemaan.

77. Seuraavaksi on tutkittava, ovatko riidanalaisen päätöksen edellyttämät soveltamistoi-
menpiteet puhtaasti automaattisia, vain onko
päinvastoin kansallisilla viranomaisilla tämän
osalta harkintavaltaa.

b) Toinen edellytys, joka liittyy jäsenvaltioiden harkintavallan laajuuteen riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanossa

78. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos toimenpiteet, joihin jäsenvaltion on ryhdyttävä sellaisen yhteisön toimen toimeenpanemiseksi, jonka toimielin osoittaa jäsenvaltioille, ovat luonteeltaan automaattisia tai jos tavalla tai toisella kyseessä olevan toimen seuraukset eivät jätä sijaa epäilylle, toimi koskee suoraan kaikkia henkilöitä, joihin nämä toimenpiteet vaikuttavat.³¹

31 – Asia C-386/96 P, Dreyfus v. komissio, tuomio 5.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2309, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja asia T-223/01, Japan Tobacco ja JT International v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 10.9.2002 (Kok. 2002, s. II-3259, 46 kohta).

30 – 47–52 kohta.

79. Tapauksissa, joissa on olemassa kansallinen täytäntöönpanotoimenpide, joka on riidanalaisen toimen ja kantajan välissä, yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että kyseessä ei itsessään ole kanteen tutkimatta jättämistä koskeva tekijä, jos tämä toimenpide on luonteeltaan puhtaasti automaattinen tai jos sen merkitys on ennakoitavissa ja pääteltävissä yhteisön lainsäädännöstä.³² Yhteisöjen tuomioistuin on esimerkiksi katsonut, että tilanne oli tämä edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Infront WM. Huolimatta siitä, että riidanalaisen toimen täytäntöönpanossa oli olemassa liikkumavaraa, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kansallisilla viranomaisilla ei ollut harkintavaltaa saavutettavan tuloksen osalta, koska tämä oli määritelty yksinomaan kyseisellä toimella.³³

80. Jos puolestaan riidanalaisella toimella jätetään todellinen valinnan mahdollisuus adressaattina olevalle jäsenvaltiolle, koska tällä on mahdollisuus toimia tai olla toimimatta tai koska tätä ei velvoiteta toimimaan tietyllä tavalla, yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että yksityinen oikeussubjekti ei voi väittää, että toimi koskee sitä suoraan, riitauttaakseen sen.³⁴

32 – Ks. mm. yhdistetyt asiat 41/70–44/70, International Fruit Company ym. v. komissio, tuomio 13.5.1971 (Kok. 1971, s. 411, 25 kohta) ja asia 62/70, Bock v. komissio, tuomio 23.11.1971 (Kok. 1971, s. 897, 7 ja 8 kohta).

33 – 59–63 kohta.

34 – Ks. mm. asia C-73/97 P, Ranska v. Comafrika ym., tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-185). Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että yhtenäisestä vähennyskertoimesta kullekin A- ja B-luokan toimijalle vuoden 1994 tariffikiintiöstä myönnettävän banaanimäärän määrittämiseksi 19.11.1993 annettu komission asetus (EY) N:o 3190/93 (EYVL L 285, s. 28) ei koskenut suoraan toimijoita, koska tosiasiaa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tehtävänä oli vahvistaa lopullisesti niiden banaanien määrä, joka niillä oli oikeus tuoda kyseisenä ajanjaksona, tämän asetuksen perusteella.

81. Kuten olen todennut, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli valituksenalaisen määräyksen 55–58 kohdassa niiden velvoitteiden sisältöä, jotka jäsenvaltioilla on direktiivin 4 artiklan 4 ja 5 kohdan ja 6 artiklan perusteella. Se päätteli tästä, että kaikki nämä velvoitteet edellyttävät asianomaisen jäsenvaltion toimea, jotta tämä täsmentää, miten se aikoo panna kyseisen velvoitteen täytäntöön alueellaan. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi seuraavaa:

”60 – – direktiivistä, jonka perusteella riidanalainen päätös tehtiin, ilmenee siis, että se sitoo jäsenvaltiota saavutettavaan tulokseen nähden ja jättää kansallisille viranomaisille toimivallan toteutettavien suojeleutoimenpiteiden ja noudatettavien lupamenettelyjen suhteen.^[35] Se, että jäsenvaltioille täten myönnettyä harkintavaltaa on käytettävä – – direktiivin tavoitteiden mukaisesti, ei heikennä tätä päätelmää – –”.

82. Tällä toteamuksella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti maanomistajien nostaman kumoamiskanteen tutkimatta.

83. En yhdy tähän päättelyyn seuraavista syistä.

35 – Kursivointi tässä.

84. Muistutan yhtäältä, että riidanalainen päätös on päätös, joka velvoittaa kokonaisuudessaan jäsenvaltioita ilman, että nämä voisivat puuttua Natura 2000 -verkoston alueiden luokitteluun.

85. Toisaalta jäsenvaltioilla on mielestäni hyvin vähän harkintavaltaa, kun ne panevat tätä päätöstä täytäntöön.

86. Käsiteltävänä olevassa asiassa seikka, josta asianosaiset ovat eri mieltä, perustuu siihen, että riidanalainen päätös edellyttää jäsenvaltioiden toimenpiteitä sen täytäntöönpanemiseksi. Kuten olen todennut, kansallisen soveltamistoimenpiteen, joka tulee riidanalaisen toimen ja kantajan väliin, olemassaolo ei sinänsä ole syy kanteen tutkimatta jättämiselle. Tällaisessa tilanteessa yhteisöjen tuomioistuin tutkii sen harkintavallan laajuutta, joka jäsenvaltioilla on riidanalaisen toimen täytäntöönpanossa.

87. Käsiteltävänä olevassa asiassa nämä täytäntöönpanotoimenpiteet vahvistetaan direktiivillä, jolla määritelmän mukaisesti jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa. Muistutan nimittäin, että EY 249 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jäsenvaltioita, mutta niillä on tiettyä harkin-

tavaltaa sen muodon ja niiden keinojen osalta, joihin ne tässä tarkoituksessa turvautuvat.³⁶

88. Käsiteltävänä olevassa asiassa on siis selvitettävä, onko jäsenvaltioilla direktiivin säännösten valossa sellaista riittävää harkintavaltaa riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanossa, jonka vuoksi ne voivat toimia tai olla toimimatta, vai onko niiden päinvastoin toimittava tietynsuuntaisesti.

89. Tapa ja edellytykset, joiden täytyessä riidanalainen päätös on pantava täytäntöön, vahvistetaan direktiivin 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa ja sen 6 artiklassa.

90. Ensinnäkin kun komissio on hyväksynyt luettelon yhteisön tärkeänä pitämistä alueista, jäsenvaltioiden on luokiteltava nämä alueet erityisten suojelutoimien alueiksi mahdollisimman nopeasti ja enimmillään kuuden vuoden määräajassa. Kuten valittajat toteisivat, direktiivin 4 artiklan 4 kohdan sanamuoto on selvä eikä jäsenvaltioilla ole minkäänlaista harkintavaltaa tämän osalta.³⁷

36 – Ks. myös asia C-129/96, Inter-Environnement Wallonie, tuomio 18.12.1997 (Kok. 1997, s. I-7411, 45 kohta).

37 – Ks. valituksen 2.2 jakso.

91. Toiseksi direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on sovellettava direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa tarkoitettua suojelujärjestelmää alueisiin, jotka on sisällytetty yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon.³⁸ Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Dragaggi ym. antamassaan tuomiossa, alueen sisällyttäminen yhteisön tärkeänä pitämien alueiden luetteloon ja kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen suojelutoimenpiteiden soveltaminen liittyvät nimenomaisesti toisiinsa.³⁹

92. Kansallisilta viranomaisilta ei toki ole viety kaikkea liikkumavaraa direktiivin 6 artiklan riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanemiseksi. Niistä seuraavien velvoitteiden täyttämiseksi kansalliset viranomaiset voivat nimittäin vahvistaa tarkoituksenmukaisen alueiden suojelujärjestelmän, joka voi vaihdella taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten vaatimusten sekä kunkin jäsenvaltion alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden mukaan.⁴⁰

93. Niillä näyttää kuitenkin mielestäni olevan hyvin vähän harkintavaltaa.

94. Kansallisten viranomaisten on nimittäin toimittava siten, että yhteisön tärkeänä pitä-

miksi alueiksi luokiteltujen maa-alueiden omistajat eivät heikennä kiinteistöillään olevia luontotyyppisiä eivätkä häiritse tällä alueella eläviä lajeja direktiivin vaatimusten vastaisesti. Tässä tarkoituksessa kansallisten viranomaisten on toteutettava suojelutoimenpiteitä, jotka ovat mielestäni suurelta osin ennustettavissa olevia ja sisällöltään helposti määritettävissä. Näillä toimenpiteillä on näin ollen mahdollistettava yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien ”suotuisan suojelun tason” säilyttäminen ja sen ennalleen saattaminen.⁴¹ Niillä on myös mahdollistettava se, että vältetään kaikki mahdolliset vaarat alueiden heikentymisestä tai niiden häiritsemisestä. Kyseiset toimenpiteet muodostavat riidanalaisen päätöksen välittömän täytäntöönpanon. Nimenomaan ne ja näin ollen käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalainen päätös määrittävät saavutettavan lopputuloksen. Tämän lopputuloksen osalta kansallisilla viranomaisilla ei siis ole minkäänlaista harkintavaltaa.

95. Maanomistajien oikeusasemaan kohdistuvat loukkaukset johtuvat vaatimuksesta päätyä tähän lopputulokseen.

96. Lisäksi yhteisön toimielimet vahvistavat yhä tiukempia rajoja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten harkintavallalle.

38 – Ks. asia C-244/05, Bund Naturschutz in Bayern ym., tuomio 14.9.2006 (Kok. 2006, s. I-8445, 35 kohta).

39 – 24 kohta.

40 – Ks. tämän osalta direktiivin 2 artiklan 3 kohta.

41 – Ks. direktiivin 1 artiklan e ja i kohta sekä 2 artiklan 2 kohta. Direktiivin 1 artiklan e kohdan mukaan luontotyyppien suojelun taso katsotaan suotuisaksi, jos sen luontainen levinneisyys sekä alueet, joilla sitä esiintyy tällä alueella, ovat vakaita tai laajenemassa, joserityinen rakenne ja erityiset toiminnot, jotka ovat tarpeen sen säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä, ovat olemassa ja säilyvät todennäköisesti ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja jos alueelle luonteensaomaisen lajien suojelun taso on suotuisa direktiivin 1 artiklan i kohdassa tarkoitettulla tavalla.

97. Komissio on näin ollen laatinut direktiivin 6 artiklan tulkintaoppaan, jossa se toteaa sen kunkin säännöksen laajuuden ja sisällön.⁴² Esimerkiksi direktiivin 6 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanon osalta komissio täsmentää alueille aiheutuvien häiriöiden ja alueiden heikentymisen käsitteiden merkityksen ja muun muassa selittää jäsenvaltioille tavan, jolla näitä vaaroja on arvioitava. Komissio vahvistaa lisäksi edellytykset ja määräajat, joissa jäsenvaltioiden on toteutettava suojelutoimenpiteitä.⁴³ Seuraavaksi direktiivin 6 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanon osalta komissio täsmentää, mitä ”erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavilla syillä” ja ”korvaavilla toimenpiteillä” tarkoitetaan. Se toteaa muun muassa, milloin näitä toimenpiteitä on suunniteltava, kenen on vastattava niiden kustannuksista ja kenelle ne on annettava tiedoksi.

98. Lisäksi komissio jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättämistä koskevalla menettelyllä ja yhteisöjen tuomioistuin suorittamansa laillisuusvalvonnan puitteissa harjoittavat hyvin pitkälle vietyä jäsenvaltioiden direktiivin 6 artiklan nojalla toteuttamien toimenpiteiden valvontaa. Direktiivin täytäntöönpanoa koskevien oikeudenkäyntiasioiden tärkeys osoittaa tämän. Yhteisöjen tuomioistuin toteaa tämän osalta, että direktiivin täsmällinen täytäntöönpano on ”erityisen tärkeää [koska] yhteisen luonnonperinnön hoito on uskottu kullekin jäsenvaltiolle sen

alueella”.⁴⁴ Sen mukaan ja sikäli kuin direktiivillä annetaan ”monimutkaisia ja teknisiä sääntöjä”, ”jäsenvaltioiden on – erityisesti huolehdittava siitä, että niiden lainsäädäntö, jonka tarkoituksena on varmistaa tämän direktiivin täytäntöönpano, on selkeä ja täsmällinen keskeisten tarkkailu- ja seuranta-veloitteiden osalta”.⁴⁵

99. Yhteisöjen tuomioistuin ei siis ole epäroinyt direktiivin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua suojelumekanismin yksityiskohtien täsmentämisessä. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tässä säännöksessä tarkoitettu ”asianmukainen arviointi” edellyttää toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta sitä, että ne yksilöivät suunnitelmien näkökohdat, jotka voivat vaikuttaa asianomaisen alueen suojelutavoitteisiin. Seuraavaksi suunnitelmalle tai hankkeelle voidaan yhteisöjen tuomioistuimen mukaan antaa lupa ainoastaan sillä edellytyksellä, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ovat saaneet varmuuden siitä, että se ei vaikuta haitallisesti asianomaisen alueen koskemattomuuteen. Niinpä, kuten yhteisöjen tuomioistuin korostaa, ”kun – haitallisten vaikutusten puuttuminen on epävarmaa, toimivaltaisen viranomaisen on kieltäydyttävä hyväksymästä sitä”.⁴⁶ Kuten valittajat perustellusti totesivat, näiden kriteerien perusteella annettava lupa jättää siis hyvin vähän harkintavaltaa jäsenvaltioille.⁴⁷

42 – Tämän oppaan nimi on Natura 2000 -alueiden hallinta, luontodirektiivin (92/43/ETY) 6 artiklan säännökset (Luxemburg, 2000).

43 – Ks. myös asia C-75/01, komissio v. Luxemburg, tuomio 13.2.2003 (Kok. 2003, s. I-1585, 41 ja 42 kohta) ja asia C-6/04, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 20.10.2005 (Kok. 2005, s. I-9017, 29–39 kohta).

44 – Em. asia komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 25 kohta.

45 – Ibidem (26 kohta).

46 – Asia C-127/02, Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, tuomio 7.9.2004 (Kok. 2004, s. I-7405, 52–60 kohta).

47 – Valituksen 30 kohta.

100. Minusta näyttää siis siltä, että siitä hetkestä lähtien, jolloin komissio on hyväksynyt alueen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, jäsenvaltioiden ainoana mahdollisuutena on luokitella tämä alue erityisten suojelutoimien alueeksi ja hyväksyä järjestelmä, joka mahdollistaa kyseisen alueen suojelun, direktiivin vaatimusten mukaisesti. Sillä, että jäsenvaltioilla voi olla harkintavaltaa, niin vähäistä kuin se onkin, toteutettavien suojelutoimenpiteiden ja noudatettavien lupamenettelyjen osalta, ei mielestäni voi olla merkitystä riidanalaisen päätöksen itsensä vaikutuksiin.

101. Kaikkien näiden seikkojen valossa katson, että oikeuskäytännössä vaaditut kaksi edellytystä sille, että yhteisön toimi koskee luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan, täytyvät käsiteltävänä olevassa asiassa.

102. Mielestäni ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki siis oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että riidanalainen päätös ei koske maanomistajia suoraan, minkä vuoksi ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen määräyksen.

103. Katson tässä tilanteessa, että kolmatta valitusperustetta, joka koskee tehokkaan

oikeussuojan puuttumista, ei ole tarpeen tutkia.

104. Katson lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuin voi ratkaista lopullisesti tämän asian valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa nostaman kanteen tutkittavaksi ottamisen yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti.⁴⁸

VI Ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen

105. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tutkinut valituksenalaisessa määräyksessä, missä määrin riidanalainen päätös voi koskea erikseen maanomistajia, tutkin sitä nyt. Tämän analyysin suorittamisen jälkeen tutkin MTK:n nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamista.

⁴⁸ – Tässä määräyksessä todetaan, että kun valitus on perusteltu, yhteisöjen tuomioistuin julistaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen mitättömäksi. Tässä tapauksessa se voi joko ratkaista itse asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

A Maanomistajien nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen

2. Asian arviointi

1. Asianosaisten lausumat

106. Ensimmäisessä oikeusasteessa esittämissään oikeudenkäyntiväitteissä komissio väittää, että riidanalainen päätös ei koske erikseen maanomistajia. Se toteaa ensiksi, että tämä päätös ei vaikuta niihin siten, että niiltä evättäisiin niiden omaisuuden nautinto-oikeus. Kyseisessä päätöksessä niille ei anneta oikeuksia eikä aseteta velvoitteita. Komissio korostaa seuraavaksi, että riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetut alueet määrittellään yksinomaan biologisten kriteerien perusteella direktiivin 1 artiklan k kohdan mukaisesti. Komissio katsoo tämän osalta, että riidanalaisen päätöksen tai sen laatimisessa auttaneiden tietojen perusteella on mahdotonta yksilöidä yhteisön tärkeänä pitämiksi alueiksi luokiteltujen alueiden omistajat. Komissio toteaa lopuksi, että tässä päätöksessä tarkoitetut alueet ovat merkityksellisiä myös muille kuin maanomistajille eli esimerkiksi aluerakentajille, kansalaisjärjestöille tai tavallisille kansalaisille.

107. Valittajat katsovat puolestaan, että niiden tilanne on erityinen ja että tämä tilanne erottaa ne kaikista muista henkilöistä, koska riidanalainen päätös koskee maa-alueita, jotka valittajat omistavat, ja vaikuttaa niiden oikeusasemaan.

108. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätös koskee erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, ainoastaan silloin, kun tämä päätös vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasialisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista ja ne voidaan näin ollen yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu.⁴⁹

109. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että kun päätös vaikuttaa sellaiseen henkilöryhmään, jonka jäsenet olivat tiedossa tai yksilöitävissä toimen toteuttamisajankohtana tämän ryhmän jäsenille ominaisten kriteerien perusteella, kyseisen toimen voidaan katsoa koskevan niitä erikseen taloudellisten toimijoiden rajoitettuun joukkoon kuuluvina henkilöinä.⁵⁰ Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että tilanne oli tämä, kun päätöksellä muutettiin yksityisen ennen päätöksen tekemistä saamia oikeuksia.⁵¹

110. Käsiteltävänä olevassa asiassa katsotaan, että maanomistajat kuuluvat suljettuun jouk-

49 – Ks. mm. asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963 (Kok. 1963, s. 197, erityisesti s. 223, Kok. Ep. I, s. 181); asia C-78/03 P, komissio v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, tuomio 13.12.2005 (Kok. 2005, s. I-10737, 33 kohta) ja em. asia komissio v. Infront WM, tuomion 70 kohta.

50 – Ks. mm. asia 11/82, Piraiki-Patraiki ym. v. komissio, tuomio 17.1.1985 (Kok. 1985, s. 207, 31 kohta); yhdistetyt asiat C-182/03 ja C-217/03, Belgia ja Forum 187 v. komissio, tuomio 22.6.2006 (Kok. 2006, s. I-5479, 60 kohta) ja em. asia komissio v. Infront WM, tuomion 71 kohta.

51 – Em. asia komissio v. Infront WM, tuomion 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

koon, jonka jäseniin riidanalainen päätös vaikuttaa erityisesti, ja tämä johtuu kolmesta syystä.

111. Ne ovat ensinnäkin erityisessä tilanteessa, koska niillä on omistusoikeuksia alueilla, joita riidanalainen päätös koskee.

112. Toiseksi komissio kykeni yksilöimään maanomistajat, kun se teki tämän päätöksen. Riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettut alueet yksilöidään nimittäin maantieteellisin koordinaatein (leveys- ja pituusasteet). Näiden tietojen, jotka jäsenvaltio esittää, toimittaa ja sitten hyväksyy, avulla voidaan yksilöidä alueet, joihin liittyy omistusoikeuksia. Periaatteessa kansalliset viranomaiset ovat kirjanneet meidän kaikkien omistusoikeudet rekistereihin.

113. Kolmanneksi kuten olen jo osoittanut, riidanalainen päätös vaikuttaa maanomistajien oikeusasemaan ja muun muassa niiden oikeuksien vapaaseen käyttöön.

114. Tässä tilanteessa näyttää minusta siltä, että maanomistajien nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen voi kuulua yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön, jonka mukaan yksityinen oikeussubjekti voi riitauttaa yhteisön toimen laillisuuden, kun tällä toimella muutetaan oikeuksia, jotka tämä on saanut ennen toimen toteuttamista, soveltamisalaa.

115. Kuten totesin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Infront WM antamani ratkaisuehdotuksen 99–102 kohdassa, yhteisöjen tuomioistuin katsoi näin asiassa Toepfer ja Getreide-Import Gesellschaft vastaan komissio antamassaan tuomiossa,⁵² jossa se totesi ensimmäistä kertaa, että jäsenvaltiolle osoitettu päätös voi koskea erikseen yksityistä oikeussubjektia. Se päätyi tähän ratkaisuun myös edellä mainitussa asiassa Bock vastaan komissio antamassaan tuomiossa sekä asioissa Agricola commerciale olio ym. vastaan komissio ja Savma vastaan komissio antamissaan tuomioissa.⁵³ Asiassa CAM vastaan komissio antamassaan tuomiossa⁵⁴ yhteisöjen tuomioistuin totesi niin ikään, että yksityisellä oikeussubjektilla on asiavaltuus, kun riidanalainen toimenpide liittyy sen toteuttamishetkellä meneillään olevaan tilanteeseen ja sillä asetetaan kyseenalaiseksi oikeudet, jotka on saatu tulevien toimien osalta. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi myös tämänsuuntaisesti edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Infront WM antamassaan tuomiossa.

52 – Yhdistetyt asiat 106/63 ja 107/63, tuomio 1.7.1965 (Kok. 1965, s. 525).

53 – Asia 232/81, tuomio 27.11.1984 (Kok. 1984, s. 3881) ja asia 264/81, tuomio 27.11.1984 (Kok. 1984, s. 3915).

54 – Asia 100/74, tuomio 18.11.1975 (Kok. 1975, s. 1393).

116. Kun lisäksi asianomainen oikeus kuuluu omistusoikeuden tavoin perusoikeuksiin yhteisön oikeusjärjestyksessä,⁵⁵ on mielestäni selvää, että sen loukkaus on voitava saada yhteisöjen tuomioistuinten käsiteltäväksi.

koska maanomistajat saivat oikeutensa ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä.

117. Minusta vaikuttaa siltä, että yhteisön oikeuskäytäntö ja erityisesti asiassa Codorniu vastaan neuvosto annettu tuomio⁵⁶ tukee tätä analyysiä. Kyseisessä asiassa Espanjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka oli ollut tavaramerkin Gran Cremant de Codorniu haltija vuodesta 1924 saakka, vaati neuvoston asetuksen sellaisen artiklan kumoamista, jossa sitä kiellettiin käyttämästä mainintaa *crémant*. Yhteisöjen tuomioistuin näyttää ottaneen sen nostaman kanteen tutkittavaksi riidanalaisen toimen normatiivisesta luonteesta huolimatta suojellakseen omistusoikeutta, joka tällä yhtiöllä oli kyseiseen tavaramerkkiin Espanjan lainsäädännön perusteella.

119. Tämän vuoksi kaikkien näiden seikkojen valossa katson, että tämä päätös koskee maanomistajia erikseen.

120. Maanomistajat täyttävät siis EY 230 artiklan neljännessä kohdassa vahvistetut edellytykset kumoamiskanteen nostamiseksi tällaisesta päätöksestä. Ehdotan näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että niiden kanne voidaan ottaa tutkittavaksi.

118. Minusta tämä oikeuskäytäntö on täysin sovellettavissa käsiteltävänä olevassa asiassa,

55 – Ks. mm. asia C-68/95, T. Port, tuomio 26.11.1996 (Kok. 1996, s. I-6065, 40 kohta) ja yhdistetyt asiat C-20/00 ja C-64/00, Booker Aquaculture ja Hydro Seafood, tuomio 10.7.2003 (Kok. 2003, s. I-7411, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 – Asia C-309/89, tuomio 18.5.1994 (Kok. 1994, s. I-1853, Kok. Ep. XV, s. I-177). Ks. tämän analyysin tueksi seuraava väitöskirja: Cassia, P., *L'accès des personnes physiques ou morales au juge de la légalité des actes communautaires*, Dalloz, Paris, 2002, s. 752, 968 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

121. Nyt on tutkittava MTK:n riidanalaisesta päätöksestä nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamista.

B MTK:n nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen

122. Kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, MTK valvoo 163 000:n siihen liittyneen maaja metsätaloustuottajan etuja, maanomistajat mukaan lukien.⁵⁷

123. Kollektiivisia etuja puolustavan yhdistyksen nostaman kanteen tutkittavaksi ottaminen yhteisöjen tuomioistuimissa perustuu niin ikään EY 230 artiklan neljanteen kohtaan. Muistutan, että tämän määräyksen mukaan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön sellaisesta päätöksestä, jonka adressaatti se ei ole, nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää sekä sitä, että päätös koskee tätä suoraan, että sitä, että päätös koskee tätä erikseen.

124. Kollektiivisia etuja puolustava yhdistys voi siis vaatia sellaisen päätöksen kumoamista, jonka adressaatti se ei ole, ainoastaan siinä tapauksessa, että tämä päätös koskee sitä itseään tai sen jäseniä suoraan ja erikseen.

57 – Kannekirjelmän 3 ja 6 kohta ja valittajien niiden kirjallisten huomautusten 66 kohta, jotka ne esittivät komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen jälkeen.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti yhdistys ei voi nostaa kannetta tällaisesta toimesta edustamiensa jäsenten yleisten ja kollektiivisten etujen puolustamisen nimissä.⁵⁸ Näin voidaan täten välttää se, että tällainen yhdistys perustamalla yksityiset oikeussubjektit voisivat kiertää EY 230 artiklan neljännen kohdan menettelylliset vaatimukset.⁵⁹

125. Kuten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, MTK:n kaltainen yhdistys voi siis nostaa kumoamiskanteen komission päätöksestä ainoastaan kahdessa esimerkkitapauksessa. Ensinnäkin sen nostama kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, jos sen edustamilla jäsenillä tai joillakin heistä on itsellään asiavaltuus.⁶⁰ Tässä tapauksessa yhdistyksen katsotaan näin ollen tulevan jäsentensä tilalle. Toiseksi sen nostama kanne voidaan myös ottaa tutkittavaksi, jos se voi osoittaa, että sillä on oma intressi

58 – Yhdistetyt asiat 16/62 ja 17/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes ym. v. neuvosto, tuomio 14.12.1962 (Kok. 1962, s. 901, 919 ja 920, Kok. Ep. I, s. 145); asia C-409/96 P, Sveriges Betodlars ja Henrikson v. komissio, määräys 18.12.1997 (Kok. 1997, s. I-7531, 45 kohta); asia T-86/96, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag-Lloyd v. komissio, tuomio 11.2.1999 (Kok. 1999, s. II-179, 55 kohta) ja asia T-78/98, Unione provinciale degli agricoltori di Firenze ym. v. komissio, määräys 29.4.1999 (Kok. 1999, s. II-1377, 36 kohta).

59 – Ks. vastaavasti analyysi, jonka Cassia, P. esittää em. teoksessaan (1226 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

60 – Asia C-6/92, Federmineria ym. v. komissio, tuomio 7.12.1993 (Kok. 1993, s. I-6357, 17 kohta); yhdistetyt asiat T-447/93–T-449/93, AITEC ym. v. komissio, tuomio 6.7.1995 (Kok. 1995, s. II-1971, 62 kohta); asia T-122/96, Federolio v. komissio, määräys 30.9.1997 (Kok. 1997, s. II-1559, 61 kohta) ja asia T-55/99, CETM v. komissio, tuomio 29.9.2000 (Kok. 2000, s. II-3207, 23 ja 24 kohta).

kanteen nostamiseen. Oikeuskäytännössä hyväksytään, että tilanne voi olla tämä, kun yhdistyksen neuvottelijan asemaan on vaikuttettu toimella, jonka kumoamista vaaditaan.⁶¹

129. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa tämä seikka vaikuttaa minusta riittävältä MTK:n nostaman kanteen tutkittavaksi ottamisen perustelemiseksi.

126. Käsiteltävänä olevassa asiassa valittajat väittävät, että MTK:n nostama kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, koska suurimmalla osalla sen jäsenistä on itsellään asiavaltuus.

130. Edellä esitetyn perustella ehdotan näin ollen, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen kanteesta, jonka tämän asian valittajat nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

127. Yhdyin myös tähän näkemykseen.

128. Minusta näyttää nimittäin siltä, että nostamallaan kanteella MTK pyrkii puolustamaan tiettyjen jäsentensä ja erityisesti maanomistajien henkilökohtaista etua. Kuten olen osoittanut, katson, että riidanalainen päätös koskee suoraan ja erikseen näitä jäseniä. Minusta näyttää siis siltä, että MTK:n nostama kanne voidaan siis ottaa tutkittavaksi, koska se edustaa kyseisiä jäseniä.

131. Ehdotan lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuin palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu siitä, onko kanne perusteltu, ja toteaa, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.⁶²

61 – Yhdistetyt asiat 67/85, 68/85 ja 70/85, Kwekerij van der Kooy ym. v. komissio, tuomio 2.2.1988 (Kok. 1988, s. 219, 21–24 kohta) ja asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1125, Kok. Ep. XIV, s. I-95, 28–30 kohta).

62 – Asia C-193/01 P, Pitsiorlas v. neuvosto ja EKP, tuomio 15.5.2003 (Kok. 2003, s. I-4837).

VII Ratkaisuehdotus

132. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

- 1) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-150/05, Sahlstedt ym. vastaan komissio, 22.6.2006 antama määräys kumotaan.
- 2) Euroopan yhteisöjen komission Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämä oikeudenkäyntiväite hylätään.
- 3) Asia palautetaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu siitä, onko kanne perusteltu.
- 4) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.